

PAIKKO OSAAMISTODISTUS OSAAMISEN TUNNISTAMISEN VÄLINEENÄ

Osaamista työvoimapolista -hankkeen toiminta alkoi elokuussa 2018 ja päättyy joulukuussa 2020. Hanke on Lapin koulutuskeskus REDUn hallinnoima ja hankkeen osatoteuttajina ovat Eduro-, Saura- ja Seita-säätiöt. Hankkeen tavoitteena on osaamisen vahvistaminen, työnantajien ja työnhakijoiden kohtaanto-ongelman poistaminen sekä säätiöiden ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen. Vuonna 2012 EU-neuvosto on antanut suosituksen, jonka mukaan EU:n jäsenmaissa olisi luotava sellaiset kansalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioon ottavat järjestelyt, joiden perusteella ihmiset saavat validoitua myös koulutusjärjestelmän ulkopuolelta hankkimansa taidot, tiedot ja osaamisen eli osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen (Osaamista työvoimapolista 2020).

Valtakunnallisen työpajayhdistyksen synergiaseminaari 2019

Osaamista työvoimapolista -hankkeen koulutusvalmentajat Edurolta osallistuivat marraskuussa 2019 Valtakunnallisen työpajayhdistyksen järjestämään synergiaseminaariin Tampereella. Seminaari järjestetään vuosittain ja se kokoaa yhteen osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen parissa työskentelevät sekä toimintakentän ajankohtaisista näkökulmista kiinnostuneet toimijat. Kuulumisia eri tahoilta olivat kertomassa mm. Opetus- ja kulttuuriministeriön neuvotteleva virkamies Ulla-Jill Karlsson, Me-säätiön toimitusjohtaja Ulla Nord, Suomen Diakoniaopiston koulutuspäällikkö Hanna-Maija Linna-Sjövall, Rasekon rehtori Olli Vuorinen sekä Hyria koulutuksen integraatiojohtaja Karel McLeod Smith. Aiheina oli mm. oppivelvollisuuden laajeneminen, jatkuvan oppimisen uudistus sekä onnistumiset koulutuksen järjestäjien ja pajatoimijoiden yhteistyössä. Toisena seminaaripäivänä tutustuimme luennoiden lisäksi eri toimijoiden esittelypisteisiin ns. pikatreffien merkeissä. Yhtenä pisteenä oli Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, jossa Susanna Uusitalo ja Niko Jokinen esittelivät PAIKKO- työkalua. Jo lyhyt esittely herätti kiinnostuksen aiheesta ja niinpä esite tarttui mukaan vietäväksi Eduron johdolle. Osaamistodistus havaitusta osaamisesta ja ePerusteet tunnustamisen pohjana vilahtivat esittelijän puheessa ja nämä olivat ne avainsanat, jotka saivat mielenkiinnon heräämään. (Ks. lisätietoa Synergiaseminaarista 2019).

Paikon historia

PAIKKO-työkalun kehittäminen on aloitettu ESR-rahoitteisessa PAIKKO -Paikka pajalta -hankkeessa 2012-2014. Hankkeen tavoitteena oli:

- työpajojen oppimisympäristöjen tunnustaminen ja osaamistodistusmallin rakentaminen
- työpajojen ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyön tiivistäminen
- PAIKKO –käsikirjan kirjoittaminen projektin toiminnasta. (PAIKKO 2019a)

PAIKKO-työkalujen kehittämistä jatkettiin AVI:n kehittämisavustuksella 2014–2015 ja edelleen PAIKKO verkko ESR-hankkeessa 2016–2018. Hankkeen päätavoite oli PAIKKO-vertaiskonsulttiverkoston rakentaminen. Lisäksi hankkeella oli seuraavat osatavoitteet:

- lisätä työvalmennuksen ja oppilaitosten välistä yhteistyötä osaamisen tunnustamisen ja tutkintojen suorittamisen osalta
- lisätä työvalmennuspalvelujen ja työllistämisen tuloksellisuutta ja parantaa työvalmennuksessa olevien työmarkkina-asemaa pysyvästi kehittämällä osaamistodistuskäytäntöä ja sen laajentamalla sen sovellusaluetta

- kehittää uusia toimintatapoja osaamistodistuksen käyttämiseen maahanmuuttajatyössä, työhönvalmennusta tarjoavissa hankkeissa, joilla ei ole omia työyksiköitä valmentautujiaan varten (esim. seinätön työpajatoiminta). (PAIKKO 2019a)

PAIKKO toimii työkaluna ja tekee näkyväksi esimerkiksi työpajoilla tai työpaikoilla hankitun ja havaitun osaamisen. Osaamistodistus kuvaa havaitut taidot ammatillisten perustutkintojen perusteiden mukaisesti. (PAIKKO 2019a.)

PAIKKO osaamistodistuksen voi antaa vain ne toimijat, joilla on lisenssi PAIKKO- järjestelmään.

Eduro työ- ja oppimisympäristöjen tunnistamiset on aloitettu tammikuussa 2020 yhteistyössä REDUn kanssa. Lappia on tunnistanut työ- ja oppimisympäristöt media-alan ja kuvallisen ilmaisun osalta, koska kyseistä koulutusta ei Rovaniemellä tällä hetkellä järjestetä.

PAIKKO tuli Eduro-säätiölle

Marraskuussa 2019 Susanna Uusitalo Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry:stä kävi Edurolla esittelemässä laajemmin PAIKKO-järjestelmää ja lisenssi hankittiin. Samalla käynnillä esittelimme kattavasti Uusitalolle kaikki työ- ja oppimisympäristömme. Tunnukset järjestelmään saimme samana päivänä ja pääsimme perehtymään eri tutkintojen työversioihin.

Ensimmäisenä huomioni kiinnittyi siihen, että niin raporteissa kuin osaamistodistuksissakin on pohjana tutkintojen ePerusteet. Toisena seikkana oli helpottavaa huomata, kuinka käyttäjäystävälliseksi ja selkeäksi työversiot on tehty. Työskentelyni käynnistyi niin, että tallensin PAIKKOn sivulta työversiopohjat tutkinnoittain koneelleni ja kokosin yleiset tiedot työ- ja oppimisympäristöjemme toiminnasta pohjiin. Seuraavaksi työ- ja oppimisympäristöittäin aloitin alan työvalmentajien kanssa työstämään työversioita. Raportteihin on kuvattu tutkinnon osat, alan ammattitaitovaatimukset arviointikriteereineen, joita työ- ja oppimisympäristöissämme voidaan suorittaa.

Seuraavaksi olimme tahoillamme yhteydessä tuntemiimme alan opettajiin (Lapin koulutuskeskus REDU ja Ammattiopisto Lappia) ja esittelimme PAIKKOa sekä sen tuomia mahdollisuuksia. Vastaanotto oli positiivinen sekä innostunut. Yhteistyössä kasvatus- ja ohjausalan sekä liikunnanohjauksen opettajien kanssa kävimme heidän ammattialan raporttien työversiot läpi. Opettajat puolestaan esittelivät tuotokset esimiehelleen ja saimme hyväksynnän sekä luvan käyttää kyseisten alan ammatillisten opettajien nimiä tunnistajina raporteissa. Tämän myötä puhumme samaa kieltä koulutuksen järjestäjän ja säätiön kesken.

Lappian media-alan ja kuvallisen ilmaisun osaamisalavastaavan ja projektipäällikön vierailu säätiöllemme estyi maailmalla vallitsevan poikkeustilanteen vuoksi. Totesimme, että onneksi on digitalisaatio kehittynyt ja niinpä tapaaminen sekä tunnistaminen tapahtui onnistuneesti etäyhteyksien välityksellä. Hyvissä ajoin lähetin heille alan työversion sekä mallin osaamistodistuksesta, jotta he kerkesivät tutustua materiaaliin. Saimme erittäin hyvää palautetta hyvin auki kirjoitetusta sekä selkeästä raportista. Mallina oleva osaamistodistus myös oli opettajan mielestä selkeä sekä hyvä, koska pohjana ovat ePerusteet. Ja pian oli tämäkin raportti luettavissa Paikon internetsivuilla. (Ks. tarkempi raportti PAIKKO 2019b).

Säätiön työ- ja oppimisympäristössä havainnoidaan ja arvioidaan hankittu sekä kehittyvä osaaminen suhteessa alan ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin sekä dokumentoidaan se. Tästä asiakas saa osaamistodistuksen, jonka pohjana on alan tutkinnon ePerusteet. Osaamistodistuksen hän voi esittää esimerkiksi oppilaitokselle hakeutuessaan tutkinto-opiskelijaksi. Oppilaitos vastaa aina osaamisen tason arvioimisesta ja osaamisen tunnustamisesta osaksi ammatillista tutkintoa. Ammatillisen opettajan harkinnan mukaan opiskelija voi antaa näytön työn tekemisen kautta hankitusta ja havaitusta osaamisestaan tai täydentää vielä jotain osaamista ennen näyttöä. Todistusta voi käyttää myös yhtenä työnhakiasiakirjana.

Eduroon yksilö- ja työvalmentajille järjestimme etänä PAIKKO koulutuksen maaliskuussa 2020 ja kouluttajana toimi PAIKKO laatupäällikkö Susanna Uusitalo. Saimme erinomaisen työvälineen käyttöömmekä voimme nyt kirjoittaa ePerusteisiin perustuvia osaamistodistuksia tunnistetuista työ- ja oppimisympäristöistä. Näin saamme näkyväksi työpajoilla ja valmennuksissa havaitut osaamiset ammatillisten perustutkintojen kielellä. Tämän on myös oiva työkalu työ- ja oppimisympäristöjemme toimintojen kehittämiseen. PAIKKO mahdollistaa myös sen, että mikäli asiakkaamme siirtyy ulkopuoliselle työjaksolle työpaikalle, voimme hakea kohteeseen tunnustamisen ja antaa myös siltä ajalta osaamistodistuksen yhdessä työnantajan kanssa.

Marjo Väisänen
koulutusvalmentaja
Osaamista työvoimapolista -hanke 2020
Eduro-säätiö

Lähteet:

Osaamista työvoimapoolista 2020. Hankehakemus

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21345>, viitattu 23.7.2020.

Synergiaseminaari 2019 <https://www.tpy.fi/aineistot/puheenvuorot/seminaarit/synergiaseminaari/>

PAIKKO 2019a. <https://www.paikko.fi/paikon-historia/>

PAIKKO 2019b. <https://www.paikko.fi/raportit/organisaatio/eduro-saatio-sr/>